

HLAVNÉ ÚLOHY

1. V zmysle Dohovoru o právach dieťaťa priebežne monitorovať správanie sa detí a ich zmeny.
2. Predchádzať, resp. riešiť prvé príznaky záškoláctva, problémového alebo agresívneho správania, šikanovania, fyzického alebo psychického týrania, delikvencie, zneužívania návykových látok, sexuálneho zneužívania, prejavov extrémizmu a pod.
3. Prevenciu drogových závislostí realizovať ako integrálnu súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu.
4. V školskom poriadku vymedziť opatrenia proti šíreniu legálnych (tabak a alkohol) a nelegálnych drog v školskom prostredí. O týchto opatreniach pedagógovia oboznámia rodičov žiakov školy.
5. Koordinátor prevencie priebežne informovať rodičov o preventívnych aktivitách školy a možnostiach odbornej pomoci.
6. Realizovať prevenciu HIV/AIDS v súlade so schválenými učebnými osnovami, pravidelne uskutočňovať besedy s psychológom, resp. lekárom, vyhlasovať aktivity k Svetovému dňu boja proti HIV/AIDS.
7. Realizovať projekty a aktivity prevencie a eliminácie rizikového správania, delikvencie a kriminality, záškoláctva, bezpečného používania internetu, ako aj na podporu morálneho a právneho vedomia.

8. Uskutočňovať besedy s vyškolenými psychológmi z centier pedagogicko –psychologického poradenstva a prevencie o rizikách práce v zahraničí a prevencii pred neľudským zaobchádzaním.

9. Realizovať aktivity a programy na prevenciu civilizačných ochorení, na podporu telesného a duševného zdravia.

10. Pri realizácii preventívno – výchovných programov spolupracovať s odbornými zamestnancami centier pedagogicko – psychologického poradenstva a prevencie, so Slovenským Červeným krížom, Ligou za duševné zdravie, Ligou proti rakovine a Regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva tak, aby školské preventívne programy mali primeranú odbornú garanciu.

11. Efektívne spolupracovať s vedením školy, triednymi učiteľmi, výchovnou poradkyňou, ostatnými pedagógmi školy, peer aktivistami, rodičmi.

12. Vzdelávať sa v oblasti prevencie závislostí a iných sociálno-patologických javov.

13. Na hodinách etickej výchovy, občianskej náuky postupovať podľa programu Cesta k emocionálnej zrelosti a Program rozvoja osobnosti žiaka so zameraním na drogovú prevenciu.

Čo je AI?

O odporúčania od psychológov pre rodičov

ČO JE AI?

Umelá inteligencia (AI – z ang. *artificial intelligence*) je to technológia, ktorá sa učí napodobňovať ľudské myslenie a správanie – teda to, ako sa učíme, rozhodujeme a riešime problémy.

AI sa učí z obrovského množstva informácií, ktoré vytvárame my ľudia. „Číta“ texty, „pozerá“ obrázky, „počúva“ zvuky a z týchto dát sa učí rozpoznávať vzorce, predvídať situácie a vytvárať nové odpovede či návrhy.

AI dokáže robiť veci, ktoré kedysi vedeli len ľudia, no nie je živá bytosť. Nemá pocity, empatiu ani svedomie. Nerozumie svetu ako človek, iba spracúva informácie podľa pravidiel, ktoré jej zadali ľudia.

Vie byť veľmi užitočná, ale ak sa používa bez rozmyslu, môže skresľovať realitu, manipulovať alebo preberať naše predsudky. Preto je dôležité, aby deti (aj my dospelí) rozumeli, že AI nepremýšľa ani necíti, len napodobňuje to, ako to robíme my.

A práve preto má v živote detí, aj nás, stále nezastupiteľné miesto človek – ten, kto cíti, myslí, vníma, učí sa a prežíva vzťahy.

AKO AI FUNGUJE?

Umelá inteligencia (AI) funguje ako „mozog z dát“. Učí sa z obrovského množstva textov, obrázkov, videí a zvukov, ktoré vytvárame my, ľudia. Na základe týchto informácií sa učí rozpoznávať vzorce, predvídať, radíť a tvoriť, no nerozumie im tak, ako človek.

Čo všetko AI dokáže:

- písať texty, tvoriť obrázky, hudbu či videá,
- odporúčať články, filmy alebo hudbu podľa záujmov,
- prekladať jazyky alebo prepísať hovorené slová do textu,
- rozpoznávať tvár, hlas či objekt na fotografii,
- navigovať, sledovať zdravie a športové výkony,
- odhaľovať podvodné transakcie, spam a nebezpečné správy.

AI pracuje na princípe „učenia z dát“, čím viac informácií má, tým viac sa učí. Zároveň však preberá aj naše chyby, predsudky a nepresnosti, ktoré sa v dátach nachádzajú. Ak niečo nevie, často to nepravdivé – „vymyslí“ si odpoveď, ktorá pôsobí presvedčivo.

Pri práci s jazykom AI využíva tzv. spracovanie prirodzeného jazyka. To znamená, že sa učí napodobňovať ľudský spôsob písania a rozprávania. Vie odpovedať, prekladať či dopĺňať texty, no bez skutočného chápania významu, kontextu alebo emócií.

AI teda vie znieť múdro, ale nerozumie. Je to nástroj, nie človek a práve preto potrebuje človeka, ktorý ju používa s rozumom. Rozhodujúce sú kritické myslenie, hodnoty a cit pre realitu, ktoré má len človek – nie algoritmus.

POZITÍVA A RIZIKÁ AI

Pre dnešné deti je AI bežnou súčasťou života, podobne ako internet či sociálne siete. Je rýchla, dostupná, reaguje okamžite a pôsobí priateľsky. To všetko robí z AI niečo veľmi lákavé aj pre mladých, ktorí hľadajú podporu, inšpiráciu alebo len niekoho, kto „odpovie“.

Čo deti na AI priťahuje a v čom im pomáha:

- AI im pomáha učiť sa, hľadať odpovede a tvoriť,
- reaguje hneď a bez hodnotenia, čo im dáva pocit bezpečia,
- vie im poradiť, ako zvládnuť stres, konflikty alebo smútok,
- je neustále dostupná – v noci, cez víkend, keď nikto iný nie je online,
- ponúka zábavu, tvorivosť a pocit, že „rozumie“.

Čo môže byť pre deti rizikové:

- AI pôsobí priateľsky a empaticky, niektoré aplikácie majú ľudský hlas alebo tvár a vytvárajú dojem „kamaráta“. Deti si tak môžu vytvárať citový alebo až romantický vzťah k niečomu, čo nie je človek.
- AI vie odpovedať, ale nevie cítiť. Nechápe kontext, emócie ani osobné hranice. Vie reagovať, ale nevie poskytnúť skutočné porozumenie ani podporu.
- AI môže nahrádzať kontakt s ľuďmi. Dieťa sa môže utiekať k technológii namiesto rozhovoru s rodičom, kamarátom či odborníkom, najmä ak má pocit osamelosti vo svojom okolí. Takýto „vzťah“ môže znižovať potrebu reálnej blízkosti a empatie.
- Nie všetko, čo AI povie, je pravda. Môže skresľovať realitu, vytvárať nepresné alebo nebezpečné rady, prípadne preberať predsudky a stereotypy, ktoré sú v dátach, z ktorých sa učila.
- AI môže zvyšovať tlak na výkon. Deti môžu mať pocit, že musia byť rovnako rýchle, presné alebo dokonalé ako technológia.

